

Аналітичний огляд якісного стану масивів поверхневих вод суббасейну річки Прип'ять за вересень 2025 року

Водогосподарськими організаціями у суббасейні річки Прип'ять відібрано 33 проби поверхневої води (100 % до плану) для дослідження на вміст пріоритетних органічних та неорганічних забруднюючих речовин.

За результатами вимірювань виявили перевищення максимальних меж Екологічного Нормативу Якості за вмістом:

• **нікелю та його сполук (норма-34 мкг/дм³)** по 10 пунктах моніторингу:

- 658,1 мкг/дм³ р. Хомора м. Полонне (в 19,4 раза);
- 89,3 мкг/дм³ р. Уж м. Коростень (в 2,6 раза);
- 77,8 мкг/дм³ р. Случ с. Коржівка (в 2,3 раза);
- 77,4 мкг/дм³ р. Уборть с. Рудня Хочинська (в 2,3 раза);
- 76,1 мкг/дм³ р. Прип'ять с. Сенчиці (в 2,2 раза);
- 67,3 мкг/дм³ р. Болдурка с. Лагодів (в 2,0 раза);
- 66,5 мкг/дм³ р. Хомора с-ще Понінка (в 2,0 раза);
- 66,4 мкг/дм³ р. Горинь с. Висоцьк (в 2,0 раза);
- 62,6 мкг/дм³ р. Хомора 500 м нижче випуску (в 1,8 раза);
- 61,7 мкг/дм³ р. Хомора 500 м вище випуску (в 1,8 раза).

• **кадмію та його сполук (норма-1,5 мкг/дм³)** по 2 пунктах моніторингу:

- 1,7 мкг/дм³ р. Случ с. Коржівка (в 1,1 раза);
- 1,6 мкг/дм³ р. Турія с. Бахів (в 1,1 раза).

У межах допустимих значень зафіксована присутність наступних речовин:

- пестициди: тербутрин – 9 створів, пара-пара-ДДЕ – 4 створи, хлорфенвінфос (суміш цис-, транс-ізомерів) – 2 створи та октилфеноли (4-(1,1,3,3-тетраметил-бутил)-фенол) – 1 створ.
- поліароматичні вуглеводні: флуорантен – 33 створи, антрацен – 13 створів, бензо(б)флуорантен – 2 створи та бензо(а)пірен – 2 створи.
- фармацевтичні препарати: трихлорметан (хлороформ) – 7 створів та тетрахлорметан (чотирихлористий вуглець) – 1 створ.
- леткі органічні сполуки: тетрахлоретилен – 1 створ.
- важкі метали: хром – 10 створів, нікель – 8 створів, кадмій – 5 створів та миш'як – 4 створи.

Порівняно з серпнем знизився рівень забруднення води за вмістом нікелю (у серпні було зафіксовано перевищення ЕН_Я_{мах} по 20 створах). При цьому спостерігається погіршення якості води за вмістом кадмію (у серпні-відсутнє перевищення).

У пунктах моніторингу, розташованих на масивах поверхневих вод, забір води з яких здійснюється для задоволення питних і господарсько-побутових потреб населення та транскордонних водотоках визначені хімічні та фізико-хімічні показники якості вод.

Значення більшості показників знаходяться значно нижче ГДК для водойм госпитного і рибогосподарського водокористування, за винятком марганцю та заліза загального. В річках Уборть та Случ (м. Звягель) фіксується органічне забруднення за показником БСК₅. А, в річках Льва, Ствига, Стир та Уборть виявлено підвищений вміст амоній-іонів.

Порівняно з серпнем, у питних водозаборах суббасейну зріс вміст заліза загального в річках Случ (м. Хмельницький) з 0,040 до 0,210 мг/дм³ та Хомора з 0,060 до 0,130 мг/дм³. Водночас, вміст марганцю знизився у річках Случ (м. Звягель) та Уж. В транскордонних водотоках також фіксується зростання вмісту заліза загального (окрім, річок Горинь та Уборть) та зниження амоній-іонів (окрім, річки Уборть).

Аналіз стану МПВ за фізико-хімічними показниками:

Питні водозабори:

ОРГАНІЧНЕ ЗАБРУДНЕННЯ

- ХСК (норма - 50,0 мгО/дм³)

мінімальне значення: 29,22 мгО/дм³ р. Хомора, м. Полонне

максимальне значення: 32,02 мгО₂/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький

- БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)

мінімальне значення: 1,54 мгО₂/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький

максимальне значення – зафіксовано **перевищення**:

- 3,20 мгО₂/дм³ р. Случ, м. Звягель

БІОГЕННЕ ЗАБРУДНЕННЯ

- амоній іони (норма – 1,28 мг/дм³): в межах від 0,26 мг/дм³ р. Уж, м. Коростень до 0,95 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький;

- фосфат-іони (норма – 3,5 мг/дм³): в межах від 0,090 мг/дм³ р. Хомора, м. Полонне та р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький до 0,168 мг/дм³ р. Случ, м. Звягель;

- нітрат-іони (норма – 45 мг/дм³): в межах від 1,80 мг/дм³ р. Случ, м. Звягель до 2,47 мг/дм³ р. Уж, м. Коростень;

- нітрит-іони (норма – 3,3 мг/дм³): в межах від 0,013 мг/дм³ р. Уж, м. Коростень до 0,034 мг/дм³ р. Случ, м. Звягель;

- сухий залишок (норма – 1000 мг/дм³): в межах від 230 мг/дм³ р. Хомора, м. Полонне до 372 мг/дм³ р. Случ, м. Звягель.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ

- залізо загальне (норма - 0,1 мг/дм³) - **зафіксовано перевищення**:

- 0,684 мг/дм³ р. Случ, м. Звягель;

- 0,648 мг/дм³ р. Уж, м. Коростень;

- 0,210 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., м. Хмельницький;

- 0,130 мг/дм³ р. Хомора, м. Полонне.

- марганець (норма - 0,01 мг/дм³) - **зафіксовано перевищення**:

- 0,098 мг/дм³ р. Случ, м. Звягель;

- 0,096 мг/дм³ р. Уж, м. Коростень.

Транскордонні ділянки водотоків:

ОРГАНІЧНІ ПОКАЗНИКИ

- БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)

мінімальне значення: 1,96 мгО₂/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк

максимальне значення - зафіксовано **перевищення**:

- 3,66 мгО₂/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська.

- ХСК (норма - 50 мг О/дм³)

мінімальне значення: 20,79 мгО/дм³ р. Льва, с. Переброди

максимальне значення: 35,05 мгО/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська

БІОГЕННІ ПОКАЗНИКИ

- амоній іони (норма – 0,5 мг/дм³): в межах від 0,354 мг/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк до зафіксовано **перевищення**:

- 0,633 мг/дм³ р. Стир, с. Зарічне;

- 0,619 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди;

- 0,613 мг/дм³ р. Ствига, с. Познань;

- 0,540 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська.

- фосфат-іони (норма – 2,15 мг/дм³): в межах від 0,038 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди до 0,266 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська;
- нітрат-іони (норма – 40 мг/дм³): в межах від 0,750 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди до 1,620 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська;
- нітрит-іони (норма – 0,08 мг/дм³): в межах від 0,006 мг/дм³ р. Стир, с. Зарічне до 0,082 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська;
- сухий залишок (норма – 1000 мг/дм³): в межах від 186 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди до 305 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ:

- залізо загальне (норма - 0,1 мг/дм³) зафіксовано **перевищення**:
 - 2,420 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська;
 - 1,050 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди;
 - 1,007 мг/дм³ р. Ствига, с. Познань;
 - 0,537 мг/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці;
 - 0,500 мг/дм³ р. Стир, с. Зарічне;
 - 0,284 мг/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк.
- марганець (норма - 0,01 мг/дм³) – зафіксовано перевищення
 - 0,216 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська.

Вміст розчиненого у воді кисню становив 3,38-10,27 мгО₂/дм³. Порушення кисневого режиму фіксувалось у питному водозаборі м. Хмельницький, р. Случ.

З результатами вимірювань якості поверхневих вод більш детально можна ознайомитись на офіційному інтернет-ресурсі «Моніторинг та екологічна оцінка водних ресурсів України» <http://monitoring.davr.gov.ua/>.

**Аналітичний огляд якісного стану масивів поверхневих вод
суббасейну середнього Дніпра у межах Житомирської області
за вересень 2025 року**

Для проведення досліджень на вміст специфічних та пріоритетних токсичних, здатних до накопичення стійких забруднюючих речовин відібрано на річках Тетерів, Гнилоп'ять, Ірша (Іршанське та Малинське водосховища), Возня, Ів'янка, Гуйва, Мика та Роставиця 9 проб (100% плану) та відправлено до лабораторії моніторингу вод Північного регіону м. Вишгород.

Лабораторією виконані хроматографічні та спектрометричні дослідження вмісту пестицидів, поліароматичних вуглеводнів, лікарських засобів, важких металів.

За результатами вимірювань протягом вересня виявили перевищення максимальних меж Екологічного Нормативу Якості за вмістом нікелю та його сполук по 6 створах (норма-34 мкг/дм³):

- 171,4 мкг/дм³ - р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин (у 5,0 раз);
- 154,1 мкг/дм³ - р. Возня, с. Рудня Городищенська (у 4,5 раза);
- 149,9 мкг/дм³ - р. Ів'янка, с. Харитонівка (у 4,4 раза);
- 139,6 мкг/дм³ - р. Мика, с. Кичкирі (у 4,1 раза);
- 64,7 мкг/дм³ - р. Роставиця, с-ще Ружин (у 1,9 раза);
- 45,8 мкг/дм³ - р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова (у 1,3 раза).

Крім того, у межах допустимих значень нормативів екологічної якості виявлена присутність наступних речовин:

- поліароматичні вуглеводні: флуорантен - усі 9 створів; антрацен в р. Гуйва та бензо(а)пірен в р. Роставиця;
- пестициди: алахлор в р. Гнилоп'ять;
- фармацевтичні препарати: трихлорметан (хлороформ) – 4 створи (Гнилоп'ять, Ірша Іршанське та Малинське вдсх., Возня);
- метали: нікель - 2 створи (Гуйва та Гнилоп'ять), миш'як – 2 створи (Мика та Возня), кадмій – 2 створи (Ірша Іршанське вдсх. та Возня) та хром загальний в р. Ірша Іршанське вдсх.

Аналіз стану МПВ за фізико-хімічними показниками:

Органічне забруднення

- ХСК (норма - 50,0 мгО/дм³)

мінімальне значення: 28,87 мгО/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова

максимальне значення: 33,32 мгО/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., м. Житомир

- БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)

мінімальне значення: 2,89 мгО₂/дм³ - р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова

максимальне значення – зафіксовано **перевищення**:

- 3,44 мгО₂/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., м. Житомир
- 3,34 мгО₂/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів
- 3,20 мгО₂/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин
- 3,12 мгО₂/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська

Біогенне забруднення

- амоній - іони (норма - 1,28 мг/дм³): в межах від 0,24 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова до 0,35 мг/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., м. Житомир та р. Возня, с. Рудня Городищенська;

- нітрат - іони (норма - 45 мг/дм³): в межах від 1,33 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів до 2,85 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин;

- нітрит - іони (норма - 3,3 мг/дм³): в межах від 0,019 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів до 0,029 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова;

- фосфат - іони (норма - 3,5 мг/дм³): в межах від 0,035 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська до 0,123 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів;

● сухий залишок (норма - 1000 мг/дм³): в межах від 297 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська до 441 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів.

Небезпечні речовини:

Зафіксовано перевищення вмісту показників:

● заліза загального (норма - 0,1 мг/дм³):

- 1,210 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова;
- 0,720 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська;
- 0,509 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин;
- 0,492 мг/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., м. Житомир;
- 0,408 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів.

● марганцю (норма - 0,01 мг/дм³):

- 0,132 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська;
- 0,110 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин;
- 0,090 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., с-ще Нова Борова;
- 0,084 мг/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., м. Житомир;
- 0,072 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів.

Вміст розчиненого у воді кисню становив 9,84-11,04 мгО₂/дм³, при нормі не менше 4,0 мгО₂/дм³.